

ЗАТВЕРДЖЕНО

Президентом ГО «Асоціація
превенції мультифакторних
захворювань і старіння
«Мейнстрім»

«16» грудня 2021 р.,
наказ № 171р/2021

М.І.Рябчинська

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОЦІНКУ ЗАХОДІВ БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ
НА ОЗНАКИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ДОТРИМАННЯ
ПРИНЦИПІВ ДОКАЗОВОЇ МЕДИЦИНИ, ЩО ЗАТВЕРДЖУЄТЬСЯ
ПРОВАЙДЕРОМ

I. Загальні положення

1.1. Положення про оцінку заходів безперервного професійного розвитку на ознаки академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини (далі – Положення), що затверджується Громадською організацією «Асоціація превенції мультифакторних захворювань і старіння «Мейнстрім», (далі Асоціація) визначає порядок оцінки заходів безперервного професійного розвитку на ознаки академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини.

1.2. Правовою основою Положення є Конституція України, Закони України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про науково-технічну інформацію”, “Про авторське право і суміжні права”, “Про професійний розвиток працівників”, Наказу МОЗ України від 22.02.2019 № 446 "Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів", Постанови КМУ від 14 липня 2021 року. № 725 «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників» та інші нормативні акти.

1.3. Положення розроблено з метою розвитку вищої освіти та науки в Україні відповідно до національних пріоритетів і світових стандартів шляхом забезпечення та покращення якості вищої освіти та фундаментальних і прикладних наукових досліджень в Інституті.

1.4 Положення спрямоване на забезпечення честі, гідності, взаємної поваги і довіри, рівноправності та толерантності усіх учасників заходів безперервного професійного розвитку шляхом дотримання принципів та загальноприйнятих норм етичної поведінки.

1.5 Положення визначає основні вимоги щодо дотримання академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини учасниками заходів безперервного професійного розвитку під час проведення науково-медичних заходів (далі - Захід).

1.6 Положення спрямоване на забезпечення довіри до результатів наукових досягнень учасників заходів безперервного професійного розвитку на основі дотримання принципів і норм професійної етичної поведінки, високих стандартів в освітньому процесі та науковій діяльності, запобігаючи порушенням академічної доброчесності.

У Положенні використовуються визначені вказаними нормативними актами **поняття**:

Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір (ст. 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень (ст.42 Закону України «Про освіту»).

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства (ст.42 Закону України «Про освіту»).

Безперервний професійний розвиток (далі - БПР) працівників сфери охорони здоров'я - безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей працівників сфери охорони здоров'я, що дає їм змогу підтримувати або підвищувати рівень професійної діяльності відповідно до потреб сфери охорони здоров'я (ст.42 Закону України «Про освіту»).

Доказова медицина – підхід до медичної практики, при якому рішення про застосування профілактичних, діагностичних і лікувальних заходів ухвалюються виходячи з наявних доказів їх ефективності і безпеки, а такі докази піддаються пошуку, порівнянню, узагальненню і широкому розповсюдженню для використання на користь хворих (ст.42 Закону України «Про освіту»).

Здобувачі освіти – слухачі, інші особи, які здобувають освіту за будь-яким видом та формою здобуття.

Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів (ст.42 Закону України «Про освіту»).

Твір – інформація, як результат інтелектуальної (в тому числі наукової) творчої діяльності автора або колективу авторів, представлена на паперових носіях або в електронному вигляді (стаття, тези тощо) або в усній формі (виступи, лекції, промови та інші усні твори).

Фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях (ст.42 Закону України «Про освіту»).

Фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень (ст.42 Закону України «Про освіту»).

2. Дія цього Положення поширюється на усіх фахівців сфери охорони здоров'я, які будуть приймати участь у освітніх заходах медичного спрямування (далі – Заходи), провайдером яких є Асоціація.

II. Академічна відповідальність

2.1 Громадська організація «Асоціація превенції мультифакторних захворювань і старіння «Мейнстрім» несе первинну відповідальність за забезпечення академічної доброчесності при проведенні освітніх заходів БПР шляхом:

- створення середовища, що сприяє дотриманню академічної доброчесності;
- впровадження механізмів виявлення порушень академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності.

2.2. До принципів академічної доброчесності відносяться наступні:

- принцип чесності та порядності у дотриманні академічної доброчесності полягає у системному уникненні її порушень під час здійснення власної діяльності всіма учасниками процесу отримання та надання освітніх послуг, наукової діяльності, реалізації державної політики у сфері якості освіти.
- принцип об'єктивності полягає в необхідності заздалегідь визначати правила дотримання академічної доброчесності, видів порушень академічної доброчесності, процедур розгляду питань про наявність або відсутність порушень академічної доброчесності, видів відповідальності за встановлені порушення, однакового застосуванні всіх перелічених елементів незалежно від суб'єкта.
- професіоналізм полягає в активних діях щодо підтримання високого рівня компетентності кожним учасником процесу забезпечення академічної доброчесності.
- взаємна повага всіх учасників процесу отримання та надання освітніх послуг, наукової діяльності, реалізації державної політики у сфері якості освіти демонструється до ідей, гідності інших, їхнього фізичного та психічного здоров'я, заохочення колегіальності та співпраці. Довіра проявляється у впевненості в чесності та чесності один одного, позбавленні страху, що результати діяльності можуть бути незаконно запозиченими, кар'єру спаплюжено, а репутацію підірвано безпідставними обвинуваченнями у порушенні академічної доброчесності або притягненням до відповідальності за відсутності доведених фактів порушень відповідно до встановлених процедур.
- у межах принципу нульової толерантності до проявів порушення академічної доброчесності усі учасники освітньої діяльності визнають важливість дотримання академічної доброчесності та не допускають толерування будь-яких проявів її порушення. Всі випадки порушення академічної доброчесності підлягають обов'язковому розгляду відповідно до процедур, визначених цим Законом та/або внутрішніми положеннями закладу освіти чи наукової установи.
- принцип відповідальності як складова академічної доброчесності полягає у вмінні брати на себе відповідальність за результати своєї діяльності, виконувати взяті на себе зобов'язання, протистояти проявам порушення академічної доброчесності, подавати приклади гідної поведінки.
- прозорість і публічність для забезпечення академічної доброчесності досягаються шляхом доступності інформації та передбачають, що всі учасники процесу отримання та надання освітніх послуг, наукової діяльності, реалізації державної політики у сфері забезпечення якості освіти зобов'язані діяти відкрито та зрозуміло.
- принцип законності полягає у дотриманні кожним учасником процесу отримання та надання освітніх послуг, реалізації державної політики у сфері якості освіти Конституції та законів України, міжнародних

стандартів та стимулювання до цього інших.

- принцип справедливості у межах забезпечення академічної доброчесності передбачає неупереджено однакове ставлення до всіх учасників процесу отримання та надання освітніх послуг, уникнення дискримінації та нечесності.
- принцип академічної свободи полягає у самостійності та незалежності учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, думки і творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень з урахуванням обмежень, установлених законом та обов'язком дотримання правил академічної доброчесності.
- принцип здорового глузду під час вирішення питання про наявність або відсутність порушення академічної доброчесності та визначення виду академічної відповідальності полягає у необхідності розумно застосовувати норми як матеріального права, так і процедурні, враховувати ставлення суб'єкта порушення до події, розумному співвідношенні важкості порушення академічної доброчесності та його наслідків з обранням виду академічної відповідальності.

2.3. Для попередження недотримання принципів, норм і правил академічної доброчесності Асоціація використовує комплекс заходів:

- інформування осіб, що навчаються, наукових працівників і співробітників про необхідність дотримання правил академічної доброчесності, професійної етики;
- розповсюдження методичних матеріалів;
- ознайомлення працівників сфери охорони здоров'я, науково-педагогічних, наукових працівників із цим Положенням;

2.4 При підготовці та проведенні БПР застосовуються принципи доказової медицини:

- принцип використання наукової медичної інформації лише найвищого рівня доказовості;
- принцип постійного оновлення інформації щодо досягнень науки та клінічної практики;
- принцип постійного ознайомлення всіх учасників медичної галузі з досягненнями науки і практики;
- принцип оптимальної діагностичної доцільності;
- принцип раціональної фармакотерапії;
- принцип постійного підвищення безпеки медичних втручань;
- принцип мінімізації економічних затрат;
- принцип постійної оптимізації діяльності національної системи охорони здоров'я;
- принцип міжнародної стандартизації медичних втручань;
- принцип колективної відповідальності.

2.5 Дотримання принципів доказової медицини під час проведення заходів БПР забезпечується шляхом підготовки навчальних матеріалів цих заходів на підставі:

- затверджених наказами МОЗ України уніфікованих клінічних протоколів первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги;
- актуальних заснованих на даних доказової медицини клінічних настанов, джерела яких визначені наказом МОЗ України від 29.12.2016 р. № 1422 «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 28 вересня 2012 року № 751» зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 24.04.2017 р. за № 530/30398;
- актуальних заснованих на даних доказової медицини клінічних настанов, розміщених на сайті МОЗ України за посиланням (<https://moz.gov.ua/article/protocols/onlajn-platforma-z-protokolami-na-zasadahdokazovoi-medicini>).

III Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини

Забезпечення дотримання академічної доброчесності учасниками заходів безперервного професійного розвитку досягається шляхом функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату.

3.1 Дотримання академічної доброчесності фахівцями, що залучені для проведення Заходів, які можуть бути проведені як online так і offline, передбачає виконання статті 42 «Академічна доброчесність» ЗУ «Про освіту», а саме:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності учасниками заходів безперервного професійного розвитку;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

3.2 Виявленням і встановленням фактів порушення академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини при проведенні заходів БПР займається Організаційний комітет з проведення Заходу(далі Організаційний комітет).

3.3 Перевірку на плагіат публікацій, що подаються до збірника матеріалів Заходу, та доповідей (презентацій) фахівців, що подали заявку на участь у

Заході Організаційний комітет проводить за допомогою програм онлайн-сервісів пошуку плагіату (у тому числі програмою **Unicheck**) –, які перевіряють текстові документи на наявність запозичених частин тексту з відкритих джерел в Інтернеті чи внутрішньої бази документів таких сервісів.

3.4 З метою первинною перевірки на наявність ознак порушення академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини рекомендовано використовувати таку орієнтовну шкалу оригінальності тексту (% до загального об'єму матеріалу):

- понад 90% - текст вважається оригінальним;
- від 76 до 90% - оригінальність задовільна, слід пересвідчитись у наявності посилань для цитованих фрагментів;
- від 60 до 75% - матеріал може бути прийнятий до розгляду після доопрацювання та перевірки наявності посилань для цитованих фрагментів;
- менше 60% - матеріал до розгляду не приймається.

3.5 Усі доповіді, що представлені для перевірки Організаційному комітету Заходу повинні ґрунтуватися на засадах доказової медицини.

3.5.1 (2.2.1). Доповідачі за 10 робочих днів до початку заходу за запитом Організаційного комітету повинні надати доповідь та презентацію доповіді з дозволом на їх перевірку на доброчесність та дотримання принципів доказової медицини, а також заяву про наявність (відсутність) конфлікту інтересів.

3.5.2. (2.2.2) Протягом 2 робочих днів доповідач отримує результати перевірки наданих матеріалів.

IV Прийняття рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини і притягнення учасників освітніх заходів безперервного професійного розвитку до академічної відповідальності

4.1. Прийняття рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини проводиться Організаційним комітетом.

4.1.1. При виявленні факту академічного плагіату чи самоплагіату доповідач повинен протягом 4 днів надати виправленні дані.

4.1.2. При ненаданні у строк виправлених матеріалів доповідач не допускається до участі у Заході та попереджається про притягнення до відповідальності.

4.1.3. При повторних порушеннях академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини, Асоціація приймає рішення про заборону участі в подальших Заходах даного фахівця.

4.2. Для встановлення фактів фабрикації чи фальсифікації даних, що містяться у доповіді, Організаційний комітет звертає увагу на наступне:

а) чи відповідає інформація дійсності. При підозрі, матеріал відсилається автору для уточнення;

б) чи дійсно це оригінальний фрагмент контенту. Перевіряється походження інформаційного повідомлення.

в) джерело: хто завантажив матеріал; автора: хто його створив; дата: коли контент був створений; місце: де контент був створений.

4.3 Висновки про плагіат, зберігаються в Асоціації.

4.4 У випадку виявлення порушення академічної доброчесності, або недотримання принципів доказової медицини при підготовці матеріалів та проведенні заходів БПР, а також встановлення факту порушення академічної доброчесності, формується рішення про цей факт, а також притягнення особи, що порушила академічну відповідальність. Особам, що порушили академічну доброчесність або недотрималися принципів доказової медицини, повідомляється про прийняте рішення.

4.5 За порушення академічної доброчесності та недотримання принципів доказової медицини науково-педагогічні та наукові працівники Інституту, що приймають участь в освітніх заходах БПР можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

У Оскарження рішень про встановлення порушень академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини і притягнення до академічної відповідальності учасників освітніх заходів з безперервного професійного розвитку

У разі незгоди з результатами перевірки на плагіат автор (автори), що перевірявся, має право на оскарження рішення.

Оскарження рішення подається особисто автором (авторами) на ім'я Президента Асоціації у триденний термін після отримання результатів перевірки.

Для розгляду оскарження рішення можуть включатися, за їх згодою, інші особи, які не є членами Асоціації.

Оскарження рішення розглядається Організаційним комітетом в тижневий термін з наступного дня після надходження заяви про розгляд оскарження рішення. Висновки Організаційного комітету оформлюються відповідним протоколом.

За результатами засідання Організаційний комітет формує висновки, які підписує голова Організаційного комітету, її члени та заявник, зазначаючи «З висновками Організаційного комітету погоджуюсь».

VI. Прикінцеві положення

Це Положення затверджується наказом Президента Асоціації та вступає в дію з моменту підписання такого наказу.

Зміни та доповнення до Положення вносяться за рішенням Президента Асоціації, шляхом підписання відповідного наказу.